

Szijártó István

joghallgató (PTE ÁJK), az ÓNSZ Közjogi Tagozatának tagja

Pécs először képviseltette magát a Jean-Pictet Competition humanitárius nemzetközi jogi versenyen

Beszámoló a pécsi csapat részvételéről

2019. március 16-23. között és március 30. és április 6. között került megrendezésre a 31. és 32. „Jean-Pictet Competition” elnevezésű humanitárius nemzetközi jogi perbeszédverseny, amelyet 1989-ben szerveztek először. A verseny megálmodója és egyben – a mai napig – főszervezője Christophe Lanord.¹ Maga a verseny Jean Pictet francia nemzetközi jogászprofesszorról kapta a nevét. Jean Pictet kiemelkedő tevékenységet végzett a humanitárius nemzetközi jog fejlesztésében: részt vett az 1949-es genfi egyezmények, majd pedig az 1977-es kiegészítő jegyzőkönyvek elkészítésében is. Művei és a genfi egyezményekhez fűzött kommentárjai a mai napig meghatározó szerepet töltenek be a humanitárius nemzetközi jog tanulmányozásában.

A Jean Pictet előtt tisztelgő perbeszédverseny célja, hogy a humanitárius jog gyakorlati oldalát ragadja meg. Ennek megfelelően a verseny teljes tartama alatt szituációkban kell teljesíteniük a versenyzőknek egymással versengve vagy éppen együttműködve vagy csupán a zsűri előtt bizonyítani rátermettségüket arról, hogy mennyire képesek egy adott szituációra alkalmazni a humanitárius nemzetközi jog szabályait.

E verseny 32. fordulójára volt lehetősége a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának csapatot küldenie, amelyet Nezei Mirabella, Schubert Bálint és Szijártó István alkotott. A csapatot az Igazságügyi Minisztérium és a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara támogatta a nevezési díj és az utazás költségeinek a biztosításával. A csapat felkészítéséről a Kar oktatói, Dr. Mohay Ágoston és Dr. Kis Kelemen Bence gondoskodtak.

A versenyt minden évben más helyszínen rendezik, amely ezúttal a festői szépségű Obernai városa volt Elzászban. Ám volt már példa arra is, hogy a verseny a tengerentúlon kapott otthont.

¹ 2000 és 2010 között független humanitárius jogi tanácsadóként tevékenykedett, emellett pedig a francia Vöröskereszt szervezeténél a Jogi és az Emberi Erőforrások osztályának vezetésében is részt vállalt.

A kvalifikációs fordulóban a három főből álló csapatoknak három kérdést kell vizsgálniuk kis terjedelemben, 1000 szavas esszéekben. Idén a Martens-klauszula érdekérvényesítésre való alkalmasságát, valamint az álhírek és a humanitárius jog kapcsolatát kellett vizsgálni amellet, hogy a harmadik esszében be kellett mutatni az induló csapatot.

Obernai-ben egy gyakorlófeladattal kezdtük a versenyt, amivel lehetőségünk volt megtapasztalni azt, hogy mi vár ránk a következő pár napban. Ezután három napon keresztül minden reggel és minden délután teszteken vettünk részt. A negyedik nap reggelén zárult le az első szakasz. Aznap délután került kihirdetésre az, hogy mely csapatok jutottak a középdöntőbe, amelyet másnap délelőtt tartottak. Végül a középdöntőben nyújtott teljesítmény alapján két csapat ment tovább a döntőbe.

Ahogy már a cikk elején is említettem, a versenyző csapatoknak végig szituációkba kellett helytállniuk meghatározott szerepkörrel. Ezek a feladatok időtartamban változók voltak, a legrövidebbek esetében csupán 10-15 perc állt a csapatok rendelkezésére, ám voltak olyan tesztek is, amelyek ideje megközelítette vagy valamivel túllépte az egy órát is.

A verseny végig egyetlen forgatókönyvre épült fel, amelyet a szervezők egy csapata, a „Kitchen” készített el. Ennek megfelelően egész héten a Fertitoo régióban történő eseményeket kellett humanitárius jogi szempontból megítélnünk kezdve azzal, hogy van-e lehetőség a Martens-klauszula alkalmazásával a Nemzetközi Büntetőbíróság hatáskörének a megállapítására a Zmaruli, Payenha korábbi királya által elkövetett háborús bűncselekményekkel kapcsolatban. Ez volt a gyakorló teszten feltett kérdés. Itt két másik csapattal és a zsűrivel véleményeztük a Martens-klauszula alkalmazhatóságát.

Az első éles tesztben pedig rögtön egyedül kellett a csapatnak helytállnia. Jogi tanácsadókként konzultáltunk Payenha Belügyminisztériumának képviselőivel arról, hogy miként minősíthető az, hogy Payenha két részre szakadt, miután Zmaruli király kiadatása ellen a jelenlegi király felszólalt és az ország északi részét az irányítása alá vonta. A teszt közepén pedig arról értesültünk egy Tweet alapján, hogy a szomszédos ország, Cethun megtámadta Payenha északi, a király által uralt területeit. Azt kellett eldöntenünk, hogy nemzetközi vagy nem nemzetközi fegyveres konfliktus áll-e fenn.

A második megmérettetésben szintén három csapat vett részt. Egy a Honvédelmi Minisztérium képviselőjében, egy a Külügyminisztérium képviselőjében egy pedig a Humanitárius Ügyekért felelős Minisztérium képviselőjében volt jelen. Feladatunk az volt, hogy a payenhai király által ellenőrzött területek ellen tervezett támadásokat véleményezzük. Ezek közül szinte mind kétes megítélésű volt, hiszen kulturális örökségeket, kórházakat

romboltak volna le, vagy éppen olyan mentőakciót akartak megvalósítani, amely humanitárius jogi tilalomba ütközött volna.

A verseny egyik legemlékezetesebb pillanata volt, amikor a csapatok „igazi” humanitárius bevetésre mentek a közeli túraútvonalakra. Humanitárius szervezetek képviselőjében kellett elmennünk egy félszigetre, a Sh’irhe-be, ahol egy olyan népcsoport élt, akik még sosem találkoztak emberekkel a külvilágból, emiatt igen bizalmatlanok voltak velünk szemben. A teszt során segíteni kellett elfogott személyeknek, akiknek nem adatott meg a tisztességes eljáráshoz való jog és sebesülteknek, akiket nem megfelelően ápoltak.

Az előbb bemutatott szituációkon túl számos más humanitárius és emberi jogi kérdéssel kellett foglalkoznunk, amelyeknél a szervezők elsősorban azt várták, hogy a tételes jog ismeretén túl bírósági döntésekkel támasszuk alá a megoldásunkat.

Végeredményben erről a versenyről számos élménnyel és értékes tudással gazdagabban jöttünk haza, ezért a teljes csapat nevében jó szívvel merem ajánlani bármely joghallgatónak a részvételt.

Végül, de nem utolsó sorban ez az egy hét nem csupán élményekkel és tapasztalatokkal szolgál a résztvevők számára, hiszen egyrészt lehetőség van a közösségépítésre, másrészt pedig a versenyzők két év elteltével visszatérhetnek a szervezők közé akár zsűritagként, akár a Kitchen tagjaként akár pedig tutorként, akik a csapatokat segítették, értékelték és ott voltak számunkra egész héten, ha valamire szükségünk volt.